

การบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

อโนชา กองขวา^{1*} และ นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*may0898091231@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และเพื่อศึกษาแนวทางสภาพแวดล้อมการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ใน 6 ด้าน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา สภาพแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนวัดอินทาราม จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย การบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวม 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน และส่วนสภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และแนวทางการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการดูแลและรายงานปัญหาอาคารสถานที่ บำรุงรักษาอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ โดยมีแผนซ่อมบำรุงที่ชัดเจน ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยเน้นสมรรถนะและผลลัพธ์ของผู้เรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน กำกับติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น การลงมือปฏิบัติจริงของผู้เรียนจัดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน ในสถานศึกษา ติดตามพฤติกรรมและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การบริหารสภาพแวดล้อม โรงเรียนวัดอินทาราม

The Environmental Management of Wat Intharam School the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1

Thanva Kongkwa^{1*} and Niran Sutheeniran¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

*may0898091231@gmail.com

Abstract

The purposes of the study were to the environmental conditions and the environmental management approaches of Wat Intharam School under the Secondary Educational Service Area Office, Bangkok Area 1. The study focused on 6 aspects: physical environment, instructional environment, student service environment, educational management environment, student activity environment, and peer social environment. The population consisted of 60 teachers at Wat Intharam School. The research instruments included a 5 - level rating scale questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.67 to 1.00 and a reliability coefficient of .95, as well as a semi-structured interview. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results revealed that the overall environmental management of Wat Intharam School under the Secondary Educational Service Area Office, Bangkok Area 1, across the 6 aspects, was at a high level. When considered by aspect, the physical environment had the highest mean, followed by the instructional environment, while the educational management environment had the lowest mean. Regarding environmental management approaches, it was found that school administrators provided opportunities for teachers and personnel to participate in maintaining and reporting issues related to school facilities. The school implemented systematic maintenance with clearly defined maintenance plans. Learning outcomes were assessed based on authentic assessment, emphasizing student competencies and learning outcomes. In addition, the school developed internal learning resources to support student learning, continuously supervised and monitored instructional management, and promoted learning activities that emphasized hands-on practice. Diverse learning activities were organized, and a clear student support system was established within the school. Students' behavior was continuously monitored, and counseling was provided on an ongoing basis.

Keywords: Environment Management , Wat Intharam School

บทนำ

ปัจจุบันการพัฒนาประเทศมุ่งเน้นการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566–2570 ที่มุ่งสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดของเสียและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม [1]

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างสมดุลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า ควบคู่กับการสร้างสังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ภายใต้วิสัยทัศน์ “ทรัพยากรมั่งคั่ง สิ่งแวดล้อมปลอดภัยด้วยการบริหารจัดการข้ามมิติแบบองค์รวม” ซึ่งให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ การลดมลพิษ และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีและความสมดุลของระบบนิเวศในระยะยาว [2]

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม รวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาจึงต้องจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม และสื่อการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถพึ่งพาตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งครูต้องมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน [3]

โรงเรียนวัดอินทารามเป็นโรงเรียนสหศึกษาขนาดกลางที่ตั้งอยู่ในชุมชนเมือง ซึ่งมีความหลากหลายด้านสังคม และวัฒนธรรม การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน จากรายงานการประเมินตนเอง (SAR) พบว่าโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีความปลอดภัย สะอาด เป็นระเบียบ และมีการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นระบบ จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่ายังควรยกระดับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนทั้งด้านอาคารสถานที่ ความปลอดภัย สุขลักษณะ บรรยากาศทางสังคม และการจัดการสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งควรพัฒนาพื้นที่สีเขียว แหล่งเรียนรู้ และภูมิทัศน์ของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้มากขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารและแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ การบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา มีลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามระดับการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ 2) สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน 4) สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน 5) สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน 6) สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการบริหาร สภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดกรอบแนวคิดการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

3. สร้างแบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ใน 6 ด้าน ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ 2) สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน 3) สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน 4) สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา 5) สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และ 6) สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน เพื่อนำมาออกแบบร่างเสนอต่อ กรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรง ของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความ เชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ ความเชื่อมั่น 0.95

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น ไปใช้กับครู และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 60 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อแจกแบบสอบถาม

ให้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 60 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 60 ฉบับ เก็บคืนได้ 58 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.66

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และวุฒิการศึกษา โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ใน 6 ด้าน ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ 2) สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน 4) สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน 5) สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และ 6) สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนเพื่อน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ [4]

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 3 คน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปี และมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม จำนวน 2 คน
2. ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดอินทาราม มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาระยะเวลา 20 ปี จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยนำผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย แปลว่า มีความสำคัญสูงที่ต้องได้รับความสนใจในการพัฒนามากกว่าที่มีค่าเฉลี่ยมาก จึงนำรายการข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยที่สุดมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลเรื่องแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามลำดับ

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดอินทารามซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดอินทาราม ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. 2569

3. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวม 6 ด้าน

(N=58)

การบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1		μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1	สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่	4.28	0.72	มาก	1
2	สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน	4.24	0.79	มาก	2
3	สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน	4.20	0.80	มาก	3
4	สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา	4.16	0.82	มาก	6
5	สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	4.16	0.81	มาก	5
6	สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.19	0.83	มาก	4
รวม		4.21	0.80	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=4.28$) รองลงมา คือ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ($\mu=4.24$) ส่วนสภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=4.16$)

แนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการบำรุงรักษาอาคารสถานที่อย่างต่อเนื่องอย่างไร

จากความคิดเห็นของผู้ใช้ข้อมูลหลักพบว่า แนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ประกอบด้วย 5 แนวทาง

1. การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการดูแลและรายงานปัญหาอาคารสถานที่
2. การบริหารและบำรุงรักษาอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ โดยมีแผนซ่อมบำรุงที่ชัดเจน
3. การตรวจสอบสภาพอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความปลอดภัยและพร้อมใช้งาน
4. การจัดให้มีระบบแจ้งซ่อมและติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ
5. การส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดและทรัพย์สินของโรงเรียน

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน

ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการกำกับติดตามการวัดประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมอย่างไร

จากความคิดเห็นของผู้ใช้ข้อมูลหลักพบว่า แนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย 6 แนวทาง

1. การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยเน้นสมรรถนะและผลลัพธ์ของผู้เรียน
2. การใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย เช่น ชิ้นงาน โครงงาน กิจกรรมกลุ่ม และแฟ้มสะสมงาน
3. การกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ของผู้เรียน
4. การนิเทศการสอนแบบกัลยาณมิตร โดยเน้นการให้คำแนะนำและการพัฒนา
5. การสะท้อนผลและให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู
6. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู เพื่อพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันอย่างต่อเนื่อง

สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน

ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในการศึกษาเรียนรู้หรือไม่

จากความคิดเห็นของผู้ใช้ข้อมูลหลักพบว่า แนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน ประกอบด้วย 7 แนวทาง

1. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้
3. การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้
4. การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เชื่อมโยงการเรียนรู้ในและนอกห้องเรียน
5. การเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน เช่น ชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น การศึกษานอกสถานที่
7. การส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการส่งเสริมบุคลากรในการจัดการเรียนการสอน โดยมีกระบวนการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลอย่างต่อเนื่องอย่างไร

จากความคิดเห็นของผู้ใช้ข้อมูลหลักพบว่า แนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 8 แนวทาง

1. การกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
2. การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น ผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมผู้เรียนในการวิเคราะห์ และพัฒนาการสอน
3. การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งระดับครูและระดับโรงเรียนเพื่อค้นหาปัญหาและแนวทางพัฒนา
4. การนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปใช้วางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
5. การดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
6. การนิเทศ ติดตาม และเยี่ยมชั้นเรียนของผู้บริหาร
7. การสะท้อนผล ให้คำปรึกษา และวางแผนพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง
8. การใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนา มากกว่าการเปรียบเทียบหรือการตำหนิครู

สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน

ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมอย่างไร

จากความคิดเห็นของผู้ใช้ข้อมูลหลักพบว่า แนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 7 แนวทาง

1. การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงของผู้เรียน
2. การส่งเสริมกิจกรรมที่พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน
3. การจัดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การทำงานกลุ่มและโครงงาน
4. การส่งเสริมการทำงานร่วมกันและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เรียน
5. การส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
6. การสนับสนุนทรัพยากร เวลา และพื้นที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
7. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้างให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น

สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกและลดปัญหา ความขัดแย้งระหว่างนักเรียนอย่างไร

จากความคิดเห็นของผู้ใช้ข้อมูลหลักพบว่า แนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ประกอบด้วย 9 แนวทาง

1. การจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจนในสถานศึกษา
2. การติดตามพฤติกรรมและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง
3. การส่งเสริมบทบาทของครูที่ปรึกษาในการดูแลและรับฟังนักเรียน
4. การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต เช่น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
5. การปลูกฝังทักษะการสื่อสารและการแก้ปัญหาอย่างสันติ
6. การส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น
7. การส่งเสริมการสื่อสารเชิงบวกและความเข้าใจระหว่างนักเรียน

8. การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพซึ่งกันและกัน

9. การใช้กระบวนการพูดคุยและไกล่เกลี่ยเมื่อเกิดความขัดแย้ง แทนการลงโทษ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ใน 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และส่วนสภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการส่งเสริมให้มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตกแต่งอาคารสถานที่สิ่งปลูกสร้างมีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ปรับปรุงโรงอาหาร ห้องน้ำให้ถูกสุขลักษณะ มีการดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีอุปกรณ์ภายในห้องเรียน อุปกรณ์กีฬา มีเพียงพอและปลอดภัย มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามตัวชี้วัด ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคล ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย วางแผนปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา จัดทำสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองในด้านวิธีการสอน จัดกระบวนการเรียนที่หลากหลายเน้นกระบวนการคิดและมุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน มีการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มีการจัดการศึกษาอย่างยืดหยุ่นและตอบสนองต่อการเรียนรู้ และความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน มีการสนับสนุนทางด้านบุคลากรให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน เพื่อให้การทำงานของครูทำงานได้ง่ายขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสรับการศึกษาและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เพื่อช่วยในการเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ กระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดให้ผู้เรียนได้มีกิจกรรมพิเศษในเวลาว่าง โดยการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงข้อมูลข่าวสารและยอมรับข้อเสนอการแสดงความคิดเห็นของผู้รับบริการที่เป็นประโยชน์ ครูผู้สอนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกันแบบแบ่งกลุ่ม โดยครูผู้สอนทำหน้าที่แนะนำให้คำปรึกษา มีการสร้างความสามัคคีของผู้เรียนให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การทำงานเป็นกลุ่มทำให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้า วิเคราะห์และแก้ไขปัญหา ช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง ให้มีพฤติกรรมไปในทางสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิด แอสติน [5] ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมโรงเรียน (School environment) หมายถึง ลักษณะใด ๆ ที่ตามของโรงเรียนเป็นสิ่งเร้า (Simulus) ที่มีศักยภาพอันมีอิทธิพลต่อนักเรียนนักศึกษา จะต้องพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพ สภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ย่อมมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจคุณธรรม บุคลิกลักษณะและนิสัยใจคอรวมถึงความสามารถในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่สถานศึกษา ที่มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมดีจะทำให้นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษาเกิดความรู้สึกพอใจ ภูมิใจ อบอุ่นสบายใจรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของและอยากมาโรงเรียน บรรยากาศที่ดีในโรงเรียนจึงมีอิทธิพลในการเสริมสร้างความคิดจิตใจและคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ ได้โดยมีองค์ประกอบของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามี 6 ด้าน ดังนี้ 1)สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ 2)สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน 4)สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา 5)สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน 6)สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน สอดคล้องกับงานวิจัยของนิชาภา เจริญรวย [6] ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนิธุมล วงศ์อินพ้อ [7] ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ปีการศึกษา 2564 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมภายในอาคารเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบำรุงรักษาอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยกำหนดแผนการตรวจสอบและซ่อมบำรุงอย่างชัดเจน พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรให้เพียงพอ รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร และนักเรียนในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ความพร้อมในการใช้งาน และเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมการประเมินตามสภาพจริงและการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อสะท้อนศักยภาพของผู้เรียนอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการออกแบบการประเมิน และมีการนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยสนับสนุนการจัดมุมเรียนรู้ ห้องเรียนคุณภาพ และแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ควบคู่กับการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอย่างเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร และชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบส่งเสริมบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร การให้คำแนะนำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ควบคู่กับการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างเหมาะสม เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาศักยภาพของครูให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติร่วมกับผู้อื่น โดยเน้นกิจกรรมกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือ และกิจกรรมโครงงานอย่าง

หลากหลาย ควบคู่กับการจัดสรรทรัพยากร เวลา และพื้นที่อย่างเหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนให้ครูออกแบบกิจกรรมที่พัฒนาทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการแก้ปัญหา เพื่อส่งเสริมทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

6. สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกและลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการสื่อสาร การควบคุมอารมณ์ และการแก้ปัญหาย่างสันติ ควบคู่กับการส่งเสริมบทบาทของครูที่ปรึกษาและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียน ลดความขัดแย้ง และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากาการบริหารสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาในโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนในสังกัดอื่น หรือพื้นที่ต่างจังหวัด เพื่อเปรียบเทียบและพัฒนาแนวทางให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของครูและชุมชน รวมถึงทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้แนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

สรุปผล

การบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดอินทาราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการกำหนดนโยบาย

และแนวทางในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ มีการวางแผนพัฒนา ซ่อมแซม และบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งผลให้ภาพรวมของการบริหารสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการมีแผนซ่อมบำรุงประจำปี และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์เทคโนโลยี ซึ่งสะท้อนถึงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการพัฒนา สถานศึกษาให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล นอกจากนี้ ผู้บริหารยังให้ความสำคัญกับความปลอดภัย ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการพัฒนาภูมิทัศน์ รวมถึงการใช้พื้นที่เพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม การบำรุงรักษาอาคารสถานที่อย่างต่อเนื่อง เช่น การตรวจสอบสภาพอาคารประจำปี ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากรหรือระยะเวลาในการดำเนินงาน ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน เพื่อให้การบริหารจัดการอาคารสถานที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการกำกับ ติดตาม และส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับผู้เรียน ส่งผลให้สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ีระหว่างครูกับผู้เรียนซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนถึงบทบาทของผู้บริหารในการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและเอื้อต่อการเรียนรู้ ขณะเดียวกันยังมีการสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติ และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา รวมถึงการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน นอกจากนี้ ผู้บริหารยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยี ตลอดจนการจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสม ด้านการกำกับติดตามการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการจัดท้าวสตูอุปกรณ์การเรียนการสอนยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดด้านทรัพยากรหรือภาระงานของครู ดังนั้น ผู้บริหารควรพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควบคู่กับการสนับสนุนทรัพยากรและนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างเพียงพอ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] Office of the National Economic and Social Development Council. (2022). *The Thirteenth National Economic and Social Development Plan (2023–2027)*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council. (In Thai)
- [2] Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning. (2023). *Environmental Quality Management Plan 2023–2027*. Bangkok: Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning. (In Thai)
- [3] Office of Education Reform. (2002). *National Education Act B.E. 2542 (1999) and Amendments (Second National Education Act B.E. 2545 (2002))*. Bangkok: Office of Education Reform.
- [4] Srisa-ard, B. (2017). *Introduction to research (10th ed.)*. Suwiriyasarn. (In Thai)
- [5] Astin, A. W. (1985). *Achieving educational excellence: A critical assessment of priorities and practices in higher education*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- [6] Charoenruay, N. (2023). *School environment management affecting 21st century learning skills of students under the Secondary Educational Service Area Office Chonburi-Rayong* [Master's thesis]. Burapha University. (In Thai)

- [7] Wonginpho, N. (2022). *A study of conditions and guidelines for organizing learning-conducive environments for early childhood children under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2* [Master's thesis]. Naresuan University. (In Thai)